СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 19. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 25. січня, 1927. VOL. XXXV. No. 19. Jersey City, N. J., Tuesday, January 25. 1927. THREE CENTS

ЗАГАЛЬНІ ДОМАГАННЯ АРБІТРАЦІЇ МЕКСИКАНСЬКОГО НЕПОРОЗУМІННЯ

ШИРОКІ КРУГИ АМЕРИКАНСЬКОГО ГРОМАДЯНЬСТВА ПРОТИ СТАНОВИЩА ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН, 23. січня. — Заява президента Кулиджа, що він стоїть проти арбітрації американсько-мексиканського непорозуміння, викликала загальне занепокоєннє в краю. На адресу федерального уряду посипалися з усіх усюдів домагання й петиції, щоби він закинув свою остру політику супроти Мексика та справу таки віддав мировому судови.

Нині президент дістав того рода апелі від ґурпи професорів американських колеґій. Разом підписалось під сею петицією понад сто професорів. Далі визначне число петицій прийшло від церков і проповідників. Петиції не перестають напливати.

Президент має бути сильно невдоволений зі сього становища краю. Він каже, що такі петиції можу . легко викликати вражіннє поза границею, що край його політики не піддержує.

МЕКСИКО ЗНОВА БОЇТЬСЯ ЗІРВАННЯ З АМЕРИКОЮ.

МЕКСИКО, 23. січня. — Коли розійшлася чутка, що американський президент Кулидж противиться віддаванню американсько-мексиканського непорозуміння під арбітраційний розгляд, серед мексиканського громадяньства поширилися побоювання, що Америка може легко зірвати диплоьматичні зносини з Мексиком. Уряд боїться, що на такий случай Вашинґтон знесе заборону довозу оружа до Мексика, що буде мати такий наслідок, що в Мексику знова підуть замішання й револьти.

ПРОТИ-АМЕРИКАНСЬКА ПРОПАҐАНДА В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО, 23. січня. — В одному місцевому театрі урядила так звана Анти-імперіялістична Ліґа Америки великі збори в справі непорозуміння межи Злученими Державами а Мексиком.

Межи орґанізаторами зборів були Американці, ріжні еспанські Американці, далі Москалі, Китайці, Поляки, Німці й другі. На зборах промовляли теж урядники московської большевицької амбасади в Мексику.

Зміст промов зводився до того, що американський уряд у Вашинґтоні станув на службу великих американських капіталістів та банкирів, які вже здавна простягають жадні руки по великі природні богацтва в Мексику. Бесідники заявляли, що одинокою зарадою на сей американський економічний імперіялізм являється злука всіх держав латинської Америки з европейськими державами проти Злучених Держав.

МЕКСИКО ГРОЗИТЬ БУНТІВНИКАМ КОНФІСКАТОЮ МАЄТКІВ.

МЕКСИКО, 22. січня. — Мексиканський уряд видав роспорядок, щоби конфіскувати маєток усім тим особам, що беруть участь у повстаннях проти уряду.

Уряд війни подає до відома, що край успокоюється. Богато повстанців заявило свою охоту піддатися урядови. Урядові війска побили повстанців у кількох місцях.

РИМО-КАТОЛИЦЬКІ ЕПИСКОПИ ПОЧИНАЮТЬ „ДРАЙВ" ЗА БЛИЗЬКИМ СХОДОМ.

НЮ ЙОРК, 23. січня. — Католицьке Товариство Допомоги Близькому Сходови почало нині в усіх католицьких церквах свою кампанію за збіркою фондів на допомогу потребуючим у Росії та на Близькому Сході.

В усіх місцевих церквах роздавано коверти, в яких мається принести жертви на сю ціль до 30. січня с. р. До коверти долучена була летючка фонду, в котрій росказується про ціль сеї орґанізації та її кампанії. У відозві говориться лишень про Росію та Близький Схід. України зовсім не згадується.

Рівночасно нюйорський католицький кардинал Гейз видав публичний заклик до католиків складати жертви на сю ціль. У своїй заяві кардинал знова говорить про допомогу Росії та Близькому Сходови, поминаючи мовчанкою існованнє України.

ФРАНЦІЯ ДАЛІ ШЛЕ ЗОЛОТО В АМЕРИКУ.

НЮ ЙОРК, 23. січня. — Франція не перестає слати золото в Америку для піддержання своїх кредитів. Нині привезено на одному кораблі золота вартости 20 міліонів долярів, так що разом зі золотом, присланим попередно, Франція прислала сюди вже золота на 24 міліони долярів.

СЕНАТОР ОСТЕРІГАЄ АМЕРИКУ ПЕРЕД ЗАКОНОДАТНИМ ПОСПІХОМ.

ВАШИНГТОН, 23. січня. — Сенатор Бора, один з визначнійших сенаторів та голова сенатового комітету для заграничних справ, оголосив в однім місячнику статтю про американську прикмету видавати закони проти всякого суспільного та приватного лиха. Сенатор остерігає край перед сею звичкою, бо видаваннє закона проти якогось лиха не все має такий наслідок, як сього законодавець собі бажає. Він звертає увагу на те, що через навал законів збільшається сила осередка, себто федерального уряду зі шкодою для горожанських свобод.

ЗА ОСТРІ ЗАКОНИ ТАК САМО ЗЛІ, ЯК ЗАНАДТО ЛАГІДНІ.

НЮ ЙОРК. 21. січня. — Окружний прокуратор сього повіту виголосив на зборах стейтової адвокатської палати відчит про вплив свіжих заострених законів проти нападів і крадежей.

Прокуратор заявив, що закон Бомеса, котрий накладає незвичайно острі кари на злочинців, мав такий наслідок, що присяжні судді звільнили з вини й кари навіть таких підсудимих, про яких вину не було найменчого сумніву.

З того прокуратор робив заключеннє, що треба назад вертатися до старих законів, які примінювали кару до злочинця, а не до злочину.

ПОЛЬЩА ГОДУЄ РОБІТНИКІВ КУЛЯМИ.

Дня 9. грудня м. р. урядили страйкуючі деревні робітники в Надвірній збори ,на яких домагалися праці, хліба й усунення страйколомів. На збори прибув староста Секерський з відділом поліції і казав розігнати вічевиків. Поліція почала розганяти збори при помочи кольб, шабель і баґнетів, що перейшло в кріваву масакру, яка полишила по собі кільканайцять ранений робітників і страшне обурення серед населення.

У відповідь на цю масакру приступили до страйку робітники в тартаку в Долині і в Брошневі.

ЯК СТЯГАЮТЬ ПОДАТКИ.

„Дімана" з 19. м. м., вказуючи на безробіття в Бесарабії через тяжку економічну крізу, подає також образці, як з бідного населення стягають податки, і то в самій столиці Кишеневі. Протягом 5 тижнів здирають з бідних ремісників послідне майно з їх хатчин, звозять у маґазини й обявили тепер продаж. Робітники і ремісники зверталися що ня до Інспекторату Праці о поміч, але це не помогло нічого. Цікаве те, що сума цих податків виносила всього 300 тисяч леїв (1.500 долярів), а кари за неплачення податків виносять 630 тис. леїв, не рахуючи екзекуційних коштів.

ОРҐАНІЗАЦІЯ НОВИХ НАЦІОНАЛЬНИХ РАД В МОЛДАВІЇ.

За час перевиборчої кампанії в АМСРР буде орґанізовано 5 нових національних сільрад: дві німецькі в Грігоріопільському та Червоно-Окиянському районі, одну польську в Балтському районі і дві еврейські — в Камянському та Бірзульському районах.

ДО ДРУКОВАННЯ ПІДРУЧНИКІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.

Згідно з постановою президії УкрНауки всі підручники, що є основними, мусять підлягати переглядови інституту наукової мови і не можуть бути пущені до друку без попередньої візи інституту.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

—o—

Смерть Українця, що був автором фільмової штуки.

В суботу, дня 15. січня, сього року помер у Лорейн, в стейті Огайо, член Українського Народного Союза **Богдан Скроцький.**

Смерть покійного відкрив, як пише місцева ґазета, його брат Володимир, котрий спав з ним у тійсамій комнаті. Брат встав о пів до семої рано й найшов Богдана без життя. Брат подав ґазетам вістку, що покійний послідними часами працював над фільмовою штукою.

Уродився покійний в Галичині, дня 12. червня 1899. року в селі Михаловичах, повіту Рудки, де його батько був священиком. Має він в Америці сестру й трох братів, з котрих один є священиком. Мав при смерти літ 27.

Похороном занялася рідня й відділ Українського Народного Союза. До Українського Народного Союза приступив він у році 1922. Був усе примірним членом та цікавився всякою народною працею.

Земля Йому Пером.

КЕМАЛЬ БАША ХОЧЕ, ЩОБИ ТУРКИНІ ІЛИ МЕНШЕ.

Парижська ґазета „Комедія" повідомляє, що Кемаль баша, промовляючи в Царгороді на зборах власників ґотелів, жалувався на обильні обіди турецьких жінок. Рівночасно висловив надію, що Туркині підуть за приміром инших европейських жінок. У Туреччині довершуються реформи у всіх можливих напрямках, а коли зважити, що Турки люблять богато їсти, то можливо, що турецька влада прикаже своїм горожанам, щоби наскільки можливо зменшили скількість своєї поживи. Щоби в Туреччині завести европейську їду, небаром у Царгороді відчинить школу для куховарок професорка гарвардського університету міс Сара Тук.

ПАНЬЧИШИН ЗНОВА ЗАСУДЖЕНИЙ НА 4 РОКИ.

Апеляційний суд у Варшаві розглядав другий раз справу Степана Паньчишина зі Львова, обвинуваченого за участь в орґанізованню увільнення з військової тюрми Вечоркевича і Баґінського, яких опісля розстріляно. Суд першої інстанції засудив Паньчишина на два і пів року тюрми, апеляційний суд підвишив Паньчишинові кару до 4 літ. В поновній розправі, яку назначив, в наслідок відклику, найвищий суд, Степана Паньчишина знова засуджено на 4 роки тюрми.

УКРАЇНІЗАЦІЯ НА САМАРЩИНІ.

У самарській ґубернії живе коло 93 тисячі Українців, що становлять понад 3 відс. всієї людности. Є 36 українських сільрад, 32 школи, 13 пунктів лікнепу. Вживають дальших заходів щодо обслужування української людности рідною мовою.

ЗБІРКА ЗРАЗКІВ СТАРОДАВНІХ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІЯЛІВ.

До музею стародавньої української архітектури в лаврському культурно-історичному заповідникови передано цілу низку зразків стародавніх будівельних матеріялів з ріжних визначних будов України, що їх досліджено останіми роками. Будівельні матеріяли та технічні методи будівництва за пляном музею є основою, що на ній базується наукова клясифікація будов.

ПРОТИ НОШЕННЯ СЕРПАНКА В ТУРЕЧЧИНІ

„Таймс" повідомляють із Царгорода: Валія (начальник) Требізонту видав приказ, що жінки не сміють більше носити серпанка, як то є звичай мусліманів. Серпанок (на лиці) каже проклямація, є неґиґієнічний, а злочинцям дає нагоду закривати й собі лице. Кожду жінку, яка після десятьох днів, щеноситиме серпанок, будеться арештувати. Цей розпорядок требізонського валії вважають дуже важним, бо то є перший припадок, що власти виразно забороняють серпанок, тимбільше, що віляєт Требізонт (Трапезунт) у Малій Азії не належить до найпоступовіщих. Подібно було зі забороною носити фези, яку Кемаль баша проголосив був у Кастамуні (в Пафлягонії). Кастамуні було одним із найфатальніщих осередків у Туреччині, отже виглядає, що Кемаль для заборон нарочно вибирає місцевости, де найскорше можна покарати спротив. Як лише заборона носити серпанок не стрінеться зі спротивом у Требізонті, розпорядок поширять на цілу Туреччину.

МІСТО ПІД БОЛОТОМ.

Із Медіоляну (в Італії) повідомляють, що італійські археольоґи вже довго досліджують долину Треббa при гирлі ріки Паду. А саме коли в 1922 році тут копали канали, найшли кілька грецьких ваз. То піддало археольоґам переводити досліди. Праця йшла помало, бо земля там мочариста. Всетаки відкрили старинне кладовище з більше як 600 гробами. Найдено яких 6,000 ваз, богато перстенів, нашийників і кілька бронзових статуй великої мистецької вартости. Тому що крім кладовища ніщо більше не найдено, вчені кажуть, що це місце то було некрополіс (кладовище) міста Спіне. Місто те згадує Пліній і Страбо, а було воно на вершку своєї слави в пятім столітті перед Христом. Опісля наслідком замулення ріки Паду і нападу Ґаллійців, то місто помало пропадало. За часів Страбона (за володіння цісаря Авґуста) воно вже перемінилося в звичайне село, а в другій половині першого століття після Христа село те зовсім затопилось у болоті ріки Паду. Гроби некрополіса походять із 6-го до 3-го століт. перед Христом. Італійські вчені сподіються, що найдуть і основи того міста, яке колись було одною з найважнійших адрійських пристаней.

АНҐЛІЯ ВИСИЛАЄ ВІЙСКО ДО КИТАЮ

ЛОНДОН, 23. січня. — Вислано до Хін 4 баталіони війска, які мають 140 офіцирів і 3,424 жовнірів. З острова Мальти вислано 2 баталіони, рівнож вислано з Калькути значнійші сили до Шанґаю.

Все те означає дуже грізну ситуацію. Анґлія ґотується до затяжної боротьби. Зі всіх міст доносять, що заворушення зростають з дня на день. Фабрики позамикано, а через те збільшилося безробіття і число голодних. З того боку загрожує найбільша небезпека, бо хінські аґітатори звалюють всю вину за нужду на чужинців, головно на Анлійців. Найгрізнійша ситуація в Генков.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД МАЄ ДОКАЗИ, ЩО СОВІТИ ПІДДЕРЖУЮТЬ ГРІШМИ КОМУНІСТИЧНИЙ РУХ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 23. січня. — З приводу арештовання в соймі білоруських послів, запідозрілих о революційну пропаґанду, польський уряд оголосив документи, з яких виходить, що білоруські посли мали в Данціґу конференцію з висланником з Москви, з яким заключили умову, що до цего, що будуть старатися викликати революцію на Білоруси, щоби в той спосіб злучити її з совітами. Посли ті заложили в Данціґу за совітські гроші банк, який фінансував комуністичну пропаґанду. Кромі цего уряд має мати докази, як посли брали безпосередно великі суми гроша з Москви.

КАРОЛЬ ЗІСТАНЕ ТАКИ РУМУНСЬКИМ КОРОЛЕМ.

ПАРИЖ, 23. січня. — Здетронізований румунський наслідник престола Кароль таки верне до Румунії. Король Фердинанд таки виборов те, що його син стане ще за його життя королем. Федринанд хоче абдикувати і їхати до Франції на лічення, а престол відступити синови. Йому вдалося вкінци переперти цю справу мимо спротиву королевої, Братіяну і їх сторонників, що мали досі владу в краю.

Кароль погодиться рівнож зі своєю жінкою Ґеленою, з якою він стрінеться в Італії.

НЕВИЧЕРПНІ СКАРБИ ТУТЕНХАМЕНА.

КАЇРО, 23. січня. — Говард Картер, який розсліджує гріб египетського фараона Тутанхамена, повідомив, що перериває дальші розсліди на три місяці, щоби довести до ладу це, що досі попало в його руки. А в руки його попало множество всяких памятників, головно різьб з золота і слоневої кости. Знято фотоґрафії з тих кімнат, які вже опорожнено, а по перерві будуть братися розкопувати дальші палати.

ҐЕНЕРАЛ ЧЕНҐ ПРОТИ ЧЕРВОНИХ З ПОЛУДНЯ.

ЛОНДОН, 23. січня. — Манджурський хінський ґенерал Ченґ подав в інтервю, що ціла полуднева хінська армія враз з її провідниками-ґенералами є на жолді большевиків з Москви. Тому західні держави не повинні входити в ніякі переговори з хінськими ґенералами на полудни, бо всі націоналісти це комуністи і вихованці Москви.

ҐАРІБАЛЬДІ І МАЧІЯ МАЮТЬ ПРИЇХАТИ ДО АМЕРИКИ.

ПАРИЖ, 23. січня. — Всіх обвинених о заговір, роблений на французькій території, засудив суд на арешт і малу грошеву кару, яка доходить найвисше до 100 франків. Кари арешту рівнож дуже малі. Вже слідча тюрма покриває цілу кару, так, що засуджені вийшли по вироку сейчас на волю. Це відноситься до катальонських заговірників, які хотіли викликати революцію в Еспанії і відірвати від неї Катальонію.

Провідник катальонських заговірників полковник Мачія і Ґарібальді, якому виказали, що він був на жолді фашистів, мають покинути Францію найдалі до четверга. Оба вони хочуть виїхати до Америки.

Приятелі Ґарібальдія кажуть, що він приїде до Америки до свого брата і звідси буде боронити свого імени.

БОГАЦТВА ТУРЕЦЬКИХ СУЛТАНІВ.

ЛОНДОН, 23. січня. — Богацтва бувших турецьких султанів, про які можна тільки мати поняття, читаючи східні казки та оповідання з тисяч і одної ночі, буде можна оглядати широкій публиці. Богацтва ті нагромаджувано через чотириста літ. Буде можна там побачити всьо, на що тільки могла здобутися штука орієнту.

Між иншим має бути там кусник черепа з голови св. Івана Хрестителя.

Рівнож буде можна оглядати перший раз в історії султанський гарем, але без жінок, бо їх вже там нема.

ШО ПРО СУПРУЖЕ.

ЛОНДОН, 23. січня. — Просили славного анґлійського письменника Бернарда Шо, щоби написав кілька слів як переднє слово до книжки „Книга супружя", яку хочуть видати. На те Шо відловів: Ніякий чоловік не може написати правду про супруже, як довго живе його жінка. Хиба, що він її ненавидить так, як Штріндберґ, але в мене так не є. Я прочитаю вашу книжку з зацікавленнем, хоч знаю, що в ній автор буде викручуватися з многих квестій.

ШО КАЖЕ, ЩО ВЕЛИКА БРИТАНІЯ БУЛА ГОТОВА ДО ВІЙНИ.

ЛОНДОН, 23. січня. — Бернард Шо подає, що він добре обсервував поведеннє Анґлії відчас світової війни і може цілком отверто сказати, що Анґлія була готова до такої війни вже в 1906 році.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

SUBSCRIPTION RATES		ПЕРЕДПЛАТА	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЛЮДЯНИЙ СПОСІБ НАЙЛІПШИЙ СПОСІБ

В нюйорськім стейті ведеться тепер горяча дебата над заведеннєм закона про обмеженнє жіночої праці до 48 годин у тиждень. Цікаво приглядатися сій боротьбі, головно арґументам проти нього, які підносять очевидно фабриканти, в котрих підприємствах жінки тепер працюють довше. Нема просто поля, з якого не взятоби арґументу проти сього закона. Кажуть, що такий закон бувби шкідливий жінкам не лишень маєтково, але й морально й релігійно.

Немовби для причинку для сеї боротьби подано було недавно до публичного відома, що відоме сталеве підприємство Юнайтид Стейтс Стіл Корпорейшен робить знаменитий бизнес, що його шери піднимаються в ціні, що воно збільшує свій бизнес, видає нові шери й дивіденди своїм шеровцям. Се звідомленнє цікаве тим, що власне сталевий промисел два роки тому скоротив день праці для своїх робітників, а скоротив його по довголітній боротьбі.

Ще в 1886. році писав Карнеґі про ту справу, наводячи факт, що робітники в сталевім промислі працюють по 12 годин у день, без неділі й одного свята в році. Від того року не втихали голоси проти довгого робочого дня в сталевім промислі, поки нарешті не взялися за неї самі сталеві робітники. В році 1919. почався славний тоді страйк сталевих робітників. Межи їх домаганнями були: жаданнє 8-годинного дня праці й одного дня спочинку на кождих 7 днів. Проти страйкарів та їх домагань посипалися були тоді найріжнійші арґументи: що їх домагання неможливі до сповнення; що вони шкідливі економічно; що вони противляться моральности й релігії; і таке инче.

Робітники страйк програли, але зерно, підляте їх потом і кровю, таки скільчилося та вродило. Агітації за скороченнєм дня праці здушити вже не було можливо. Нарешті й протестантські церкви через свій союз підняли голос проти 12-годинного дня праці як проти звичаю негосподарського, неморального й нерелігійного. Нарешті й президент Злучених Держав Гардинґ відкликався до сталевих підприємців завести більше людяний розділ часу праці. Під напором публичної опінії сталеві підприємці уступили в 1924. році. Лишень дехто ще нагадував їх давну агітацію. Вся свідома суспільна опінія з нетерпеливостю вижидала вислідів того, проти чого колись так завзято боролися властителі як проти неекономічного, неморального й нерелігійного.

І ось дня 16. грудня 1926. року Юнайтид Стейтс Стіл Корпорейшен збільшила свій „стак" о 40 процентів та роздала 200 міліонів долярів шерами як дивіденду своїм шеровцям за добрий бизнес. В сей спосіб найбільший відай противник скорочення робочого дня праці признав, що людяний спосіб ведення бизнесу є рівночасно найпоплатнійшим.

СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ПІСНІ НАРОДА НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

Певні історичні події залишають слід в народі в його оповіданнях, леґендах, переказах та піснях, які висвітлюють відношення народних мас до тогочасних подій. Особливо на Україні з незапамятних часів істнують ріжні народні пісні, в яких український нарід виявляє своє відношення до історичних подій та осіб. Сі пісні утворили надзвичайну багату українську народню словесність, яка найшла своє найкраще викінчення в народніх думах.

Мабуть український нарід є одним з багатших у цілому світі на свої пісні не лише по красі їх, але й по широті захоплених в них сторін людського життя. В своїх піснях нарід оспівав усе своє життя, всі свої звичаї від самого початку народження української нації і до останнього дня. Часто лише пісні стають одиноким джерелом до студіювання певних епох та проявів в історичному життю нашого народу.

Полишаючи на боці всі обрядові пісні (колядки, щедрівки, весільні, голосіння посмертні і т. д.); побутові (салдацькі, чумацькі, козацькі то що) звернемо увагу на ті пісні, які витворив нарід тепер в часи революції.

Беремо пісні з першого збірника пролетарських письменників „Плуг". Всі соціяльні пісні, що приведені там, це новий тип народньої поезії, занесений на Україну з Московщини. Звуться ті пісні „частушками". Цікаво, що хоч перенесені вони на Україну з Московщини, всеж вони мають в собі признаки чисто Українські. В той час, як московські частушки оспівують куркулів, пролетарів, партійців, дезертирів, то що, українські відбивають в собі моменти національної революції. Навіть не зукраїнізувавшись по мові, частушки всеж таки мають український мотив. В них відбилися всі влади, що переходили на Україні: Центральна Рада, Директорія, яку охрещено по большевицькому „петлюрівщина", Гетьманщина, Денікінщина і нарешті большевія.

Центральна Рада.

Характеризуючи Центральну Раду, як національну владу, що вступила з Московщиною в боротьбу, одна з частушок говорить:

> А під мостом риба з хвостом,
> А на мості раки;
> Утікайте, москалі,
> Бо йдуть австріяки.

Тут між иншим „австріяки" сказано не лише для ритму, але як відгук тої пропаґанди, яку вели вороги українського національного руху проти Центральної Ради, що, мовляв, Грушевський „австріяк", та що члени Ради се австрійське офіцирство. Крім того може відбилося те, що Галичане приймали декуди активну участь у визвольній праці, а їх часто також називано „австріяками". Колиж ця частушка повстала пізнійше, вже в часи, коли австрійська та німецька армія йшли на Україну, то тоді тут було прямо зазначено, що треба тікати Москалям від Австрійців, які йдуть на допомогу Українцям.

Відгуки большевицької аґітації проти Центральної Ради та наступ большевицького війська на Україну, відбилися в такій частушці:

> Як на нашій Україні
> Стала новина:
> Молодая Україна
> Раду родила.
>
> Ех, ребйонок не простой он,
> Буржуазен весь;
> Ленін з Троцкім собралися
> На святую месть.
>
> Вдвох оні сорґанізовалі
> Огромную рать,
> Чтоби пойті на Вкраїну
> Раду разогнать...

Судячи по мові, та по улюбленій темі московських аґітаторів про буржуазність Центральної Ради, явно, що походження цієї частушки має московське джерело. Може її навіть склав який небудь аґітатор спеціяльно на те, щоби виправдать в очах пролетаріята похід большевиків на Україну.

Непопулярність поводження Німців на Україні схарактеризовано так:

> Україна вільною считалась,
> С самостійностю своей,
> Чужой власті
> Подчінялась...

Або:

> Ой, кислиця моя,
> Куди котишся,
> Німцю в руки попадьош,
> Не воротішся.

На жаль, про Центральну Раду, наведені в збірнику частушки, цим вичерпуються. Очевидно в народі вони почали трохи перезабуватися. Зате про наступні періоди їх більше.

Скоропадщина.

Ставлячись неґативно до деспотичного способу урядування, коли всі закони видавалися в імени одної людини і ніби то вироблені ним самим, частушка каже іронічно:

> Україна всей страной
> Вільною сčіталась;
> Скоропадського законам
> Вона підчинялась.

Характеризуючи Скоропадщину, як витвір німецький, та пророкуючи їй тяжку долю під німецьким пануванням, частушка говорить:

> Україна молодая,
> Куда котішся, —
> До Берліна доберьошся,
> Не воротішся.

Тут відчувається пересторога і жаль, що добравшись до Берліна, Україна загине. Народній інстинкт відчував, що Німці не були щирі у своїй підтримці державницьких стремлінь України.

Як протест проти поводження гетьманської влади, проти повороту ним наново панів та закріпощення працюючого люду, складений такий заклик до боротьби з гетьманщиною:

> Гей, нумо, хлопці,
> Славні молодці,
> Теба до купи єднаться,
> Пану гетьману і звірю пану
> Годі вже нам покоряться!
> Вкупі до зброї,
> Ради лихої —
> Слухати ми перестанем,
>
> З людом робочим —
> Волі ми хочем,
> І на буржуїв повстанем.
> Землю здобудем, волю звоюєм,
> Тай будем жить веселіще;
> Щастя в нас буде, любов прибуде,
> Буде все те, що миліще.

Ясно, що ця пісня походить з українських селянських кол. Відбиває вона в собі ту соціяльну реакцію, яку завело гетьманування Скоропадського.

Нарешті, характеризуючи владу Скоропадського, як зовсім невідповідаючу завданням часу, одна з частушок говорить:

> Намі управляет
> Гетьман Скопадський,
> Свино-психо-свино-психо,
> Свинопсихопадський.

Директорія.

Про саму Директорію у збірнику наведена лише одна частушка. Може тому вже забулися, бо влада Директорії, як колектива, досить скоро промайнула в памяти людей, бо все покрив своїм іменем найактивнійший член Директорії, військовий вожд Петлюра. Тому йому присвячено богато частушок.

Характеризуючи три влади на Україні: Директорію, Денікінщину та большевиків, співається:

> Ой, Україна,
> Ти Україна,
> Почему у тібя
> Трі хозяїна?

Між иншим в часи Директорії співалися такі частушки, які тепер напевно вже забуті, а тому й незаписані.

> Ой, Директорія, Директорія,
> А деж твоя територія?

запитувалося в одній з частушок, коли вся Директорія і уряд У. Н. Р. перебували у вагоні в постійному русі, відійшовши від большевиків на Волинь. Тодіж була складена частушка селянами с. Ермолинці на Поділлю, де на залізничій стації у вагонах перебувала Директорія:

> І там гора, і тут гора,
> А посередині Директорія жила...

Взагалі про Директорію навіть в часи її активности складалися мало змістовні частушки, на зразок наведених вище.

Зате з іменем Петлюри звязано багато частушок. Бойові успіхи армії У. Н. Р. так схарактеризовані:

> Приїхали гайдамаки
> І с Петлюрою,
> Всім забігали мурашки
> Поза шкурою.
> Гей советская власть
> Нос повесіла;
> Как Петлюра прішол —
> Стало весело.
>
> У Києві дощ іде,
> А в Полтаві слизько;
> Гей, тікайте, комуністи,
> Бо Петлюра близько.
> Чуєш, сурми заграли —
> Це Петлюра йде;
> Утікайте, жидочки,
> Бо трясця вам буде.

Тут ми знаходимо вислів задоволення приходом влади Петлюри, а „жидочкам" загрожується тим, які заправляли по комуністичних урядах та установах, творячи большевицьку владу.

Характеристично змальовано становище червоноармейців, українських повстанців партизан та комісарів жидів при армії большевиків.

> Будьоновець на коне,
> А жид в кареті;
> А бідниї партізани
> Сидять в очереті.

Тут маємо пояснення, чому разом з комуністичною армією мусять кікати „жидочки". Прихильність до партизан схарактеризовано словом „бідниї". Нарід із спочуттям ставився до сидіння їх „в очереті", тікаючи від кінноти Буденного.

Жалкуючи над долею України частушка співає:

> Ой яблучко,
> Українськоє,
> А аїсть тебе
> Рило свінськоє.

Це „рило свиньскеє", певно московська комуністична влада.

Взагалі всі частушки, звязані з „петлюрівщиною" складені в прихильних до Петрюри тонах, а подекуди й патріотичних, ясно національних. Лише дві-три є частушки, що неприхильно малюють його похід на Україну з Поляками, під чим збірний автор частушек розумів, як поворот назад польських панів. Крім того ці частушки носять більше літературний характер, що наводить на думки, що вони написані спеціяльними большевицькими аґітаторами для масового розповсюдження в народі.

(Кінець буде).

Г. Мальо.

БЕЗРОДИНИ

Після німецької перерібки переповів В. В—р.

(17)

Надармо просили дівчата, щоби також Ілька забрати з ними. Тітка не була немилосерна, але їй було досить тяжко старатися на братові діти, тому годі було клопотатися ще чужим хлопцем.

Вже другого дня заїхав віз і забрав діти і тітку на дворець; діти попрощали Ілька ревними слезами, а Ліза ледви далася відорвати від него; ще з ваґону простягала до него з плачем малі рученята.

Вкінци поїзд зник з очий, а Ілько лишився знов один-однісінький.

XI.

Ілько перевісив арфу через плечі і разом з Фіделієм опустив той дімок огородника, в котрім жилося їм так щасливо. Ілько мав при собі старий годинник, і чотири франки,*) що їх втиснув йому Ришард при прощанню. Мимо великої журби чувся він дуже богатий тими скарбами. Але куди йому дорога? Чи мав знов заробляти собі на хліб співом і грою на арфі? Певно! що-ж мав иншого ділати. Нанятися у якого огородника був ще за слабий, тай таки нічого не вмів, а тягатися по вулицях міста не хотів; він волів іти на село і урядити собі дорогу, о скільки можна так, щоби звидіти рідне село і відвідати стару Ганну. Він був досить розумний і знав, що годі пускатися на сліпо в світ, як хтось хоче дістатися до певного місця, тому старався доконче справити собі мапу Франції. Шукав довго на дармо по всяких книгарнях, аж вкінци найшов таку, якої потребував, наклеєну на полотні, так що давалася вигідно складати і розкладати. Вона була вправді ціла пожовкла зі старости, але то йому не шкодило, за се коштувала тільки двайцять су.**)

Коли виходив зі склепу, побачив по другій стороні вулиці під муром блідого хлопчину зі скрипкою в руках. Лице видалося йому знакомим; також хлопчина приглядався йому пильно. Ілько пізнав його. То був той сам хлопець, що він його бачив у Тремоліна, коли був у него з Карльонім. Ілько приступив до него. — Чи ти не Матвій? Як жежся маєш? Чи ти ще у Тремоліна?

Матвій оглянувся неспокійно, а потім прошептав: — Тремоліна замкнули, бо він збив дуже одного малого хлопця.

— А деж хлопці тепер?

— Не знаю. Я не був тоді дома, як Тремоліна замкнули. Я був слабий і не міг заробити на улиці гроший, тому відступив мене до одного цирку, і я представляв там карлика; але тепер я вже за великий до того, і мене нагнали.

— А маєш які гроші? З чого жиєш?

Матвій покивав головою. — Я не їв ще нічого від вчерашного полудня.

Ілько знав добре, як то голод докучає. Він змилосердився над Матвієм, завів його до найблизшої пекарні і купив йому хліба.

— Та ти мусиш о чімось подумати — сказав Ілько до Матвія, коли трохи покріпився.

— Я продам свою скрипку — відказав хлопець сумно — я би задержав її дуже радо, але не буду гинути з голоду.

— А чому-ж не граєш на своїй скрипці по улицях?

— Я вже грав, але ніхто не дав мені нічого. А кудиш підеш ти з арфою і з тим псом?

Ілько розказав йому про своє дотеперішне життє і свої пляни на будучність.

— О коби ти забрав мене з собою — просив Матвій.

— Коби ми оба не терпіли голоду?

— То нічого, в двох все лекше прихоить. Я буду робити все, що лише прикажеш; я не такий до нічого, як ти думаєш. Умію грати на скрипці, на флеті, трубіти на трубці і співати вмію. Спробуй лишень зо мною!

Він витягнув до Ілька руку з просьбою, а Ілько стиснув її сердечно.

— Добре, будемо разом пробувати щастя.

В пів години опісля були вже за містом. То було красного весняного дня. По ровах при дорозі зеленілася молоденька травичка, а між нею білівся морон і цвив мокрівець. Понад парканами звисав цвитучий боз, в плотах цвірінькали синиці і волові очка, а високо в воздусі буяли ластівки. Ілько і Матвій побралися за руки і йшли весело в світ, а Фіделіо уганяв наперед них і гавкав з великої радости на кожду купу каміння.

Усіли в тіни, щоби відпічнути. Ілько розвязав торбину і показав Матвієви свій маєток; три льняні сорочки, три парі панчох, пять хусточок до носа і пару черевиків. — То все моє — промовив гордо.

— А я не маю нічого, тільки то, що на собі — промовив сумно Матвій.

— То ми поділимося — сказав весело Ілько. — Що моє, то твоє; але заграй же на своїй скрипці, щоби я почув, що ти вмієш.

Матвій грав, а Ілько слухав і дивувався.

— Граєш дуже гарно, хто тебе вчив? — спитав Ілько.

— Ніхто. Я сам навчився. Все, що чую, то зараз перейму.

— А вмієш ти ноти?

— Ні.

— То я тебе навчу.

— Ну, заграй же тепер ти — просив Матвій.

Ілько заграв вальця, а опісля заспівав малу італійську пісню.

— Вона подобалася мені — сказав Матвій — заграй ще раз.

Ілько грав, а Матвій пробував за ним на скрипці — і йшло добре.

— Мусиш вивчитися всіх моїх пісень — сказав урадуваний Ілько — будемо тоді грати і співати разом, то людям подобається.

Повні надії пустилися вони дальше в дорогу. Під вечер прийшли до якогось красного села і тут хотіли відбути перший попис; шукали за пригожим місцем і зайшли перед гостинницю; там було повно людий, повбираних цвітами і стяжками на капелюхах і кабатах.

— Слухай но, чи тут не весілле? — сказав Матвій.

— Здається — відповів Ілько — може будемо могли заграти їм до танцю.

Вийшли на подвіре.

— Браво, музиканти йдуть! — закликав якийсь парубчак.

— То добре, тепер собі погуляємо! — закликали всі.

— Ану, заграйте нам жвавої ґальопки!

— Чи ти вмієш ґальопки? — запитав Ілько по тиху.

— Якось то буде, зачинай — відповів Матвій.

Ілько розпочав, Матвій за ним, спершу тихо, опісля щораз голоснійше, а всі люди охочо пустилися в танець. Коли скінчили ґальопку, мусіли грати вальця, опісля польки, бо веселе товариство ані руш не відривалося від танцю. Хлопці грали без відпочинку, а слабосильний і утомлений Матвій змучився так, що зблід і заточився.

— Но, буде досить! — закликала якась молода женщина — малий вже не може грати. Тепер платити. Ілько скинув свій капелюх, а Фіделіо взяв його в зуби і обійшов всіх гостий весільних. Всі давали щедро, а молодий кинув на останку чотири франки в капелюх. В додатку дістали добру вечеру і мали вигідний нічліг. Коли рано пробудилися, начислив Ілько трийцять франків в кишени.

— Я завдячую тото тобі, Матвію, бо при самій арфі не могли би були певно гуляти.

— Видиш, як то добре, що ти забрав мене — сказав Матвій урадуваний. — В двох все лекше перейти світ, ніж самому.

Кілько разів відпочивали, все перераховували гроші. Трийцять франків, то вже маєток! Укладали ріжні пляни, що з тими грішми зробити; втім впав Ілько ось на яку гадку. Щоби то було, як би він приніс щось старій Ганні! Але що? То би мусіло бути щось такого, чим би вона дуже а дуже тішилася. Так ішов він з Матвієм, роздумуючи, аж нараз підскочив з радости. Йому впала дуже добра гадка. Як би то він міг купити їй гарну корову на місце першої половухи.

— Матвію, скільки коштує корова? — спитався. Матвій сам не знав, але догадувався, що за сто франків можна купити.

— А думаєш, що можемо зібрати сто франків?

— А чому би ні! Коби йно нам завсігди так щастилося, як вчора. Але пощо тобі корови?

Ілько виявив йому свої заміри, а коли побачив, що Матвій не має на се нічого закинути, усіли собі при дорозі, виняли карту і переглянули всі важнійші міста в тім напрямі, куди мали іти до старої Ганни. Мали переходити через кілька купелевих місць; там сподівалися доброго зарібку.

Міжтим вивчилися разом кілька таких гарних куснів, що підчас їх продукцій не забракло їм ніколи слухачів; а коли Фіделіо обходив гостий з пушкою, то упав там побіч мідяка неодин срібняк.

На власний прожиток потребували вони не богато. А коли по трох місяцях перечислили свою готівку, то виносила майже двіста франків. Тепер могли вже купити корову, якої так дуже бажали.

В тім самім місточку, де Карльоні купив Ількови перші черевики, випадав нині ярмарок; тут задумали купити корову. Звідси було вже легко загнати її до того села, в котрім мешкала стара Ганна.

Якось тужно було Ількови на серци, коли вступив знов до того міста, до котрого завандрував був з Карльонім і його артистами. Тоді було їх шістьох, а тепер позістало тільки двох, він і Фіделіо. Але думка про корову вибила йому скоро журбу з голови.

А всеж таки вони дуже непокоїлися, особливо Матвій, а то тому, щоби їх при купні корови не ошукано. Вони чули в гостинниці, до якої заїхали, як люди оповідали собі про одного чоловіка, що купив корову з доробленим хвостом, що той хвіст лишився йому в руках, коли хотів потягнути за него корову, инший знов купив був таку корову, що не давала молока. Як би так їм тото лучилося! Але Матвій знайшов на се раду.

(Дальше буде).

*) Франк, гріш французький = около 90 сотиків.

**) Су (sou), малий гріш мідяний, є двайцятою частию франка.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

П. К., Филаделфія.—Пишете: „Читаю в українській часописи, що Іван Стешенко є Українцем, і радість обхоплює мою душу, що з нашого народа виходить людина світової слави. Аж тут дістаю в руки американську ґазету, де подана дуже прихильна згадка про Стешенка, але при тому подано в наголовку „Рошен Басо"... Сам собі не вірю, щоби се було можливо, але читаю далі й бачу, що в цілій нотатці ні словом нігде не сказано, що Стешенко Українець. Спитаюся, чому воно так? Будьте так добрі, та поясніть мені й може кому другому, чому воно так".

Того рода случаїв трафляється в Америці більше, і одного пояснення для всіх нема. Кождий случай має своє специяльне пояснення. Український рух на великій Україні до недавна був ще занадто слабий, і національна свідомість не всюди заходила. Артистам спеціяльно було поплатнійше признаватися до російської національности, як до української. Признавшися до української, людині слабшої волі часто навіть можности не було працювати для штуки. Серед таких обставин богато артистів признавало себе „русскими", хоч може й не могли сховати свого „малорусского" походження. З повстаннем української держави богато з них вернулося до українського народу, який тоді уже міг дати й матеріяльну допомогу. З упадком держави, деякі вже остали Українцями, а деякі вернули до Москалів, а деякі лишилися з подвійними душами: перед Українцями вони Українці, серед Москалів або Американців, які мало знають Україну, вони Москалі. Бачимо часто артистів, які й на українській сцені виступають або в українськім хорі співають, а відтак жертви дають на російські організації. Се все переходова стадія. Коли український народ скріпиться, коли наша громадянська опінія стане сильнійша, тоді такі річи стануть неможливі.

Бувають також случаї, що свідомого Українця зачислять у Москалі зовсім без його вини американські ґазетярі, серед яких до того й случаються часто люди, до нашого народа упереджені або справи зовсім не свідомі.

Як є в сьому случаю, тяжко сказати, не спитавши самого Стешенка.

Мілвоки, Вис. П. М. — Самі переконуєтеся, що ми поміщуємо, що тільки можемо. Будьте певні, що кожда редакція на світі дуже рада з того, коли вона одержить допис, який вона може використати, а коли відкидає, то мусить бути на це причина. Американські часописи відкидують щоденно сотки а й тисячі дописей, але ви нігде не читаєте в ніякій американській ґазеті, щоби редакція себе оправдувала, чому вона відкидає. Бо колиб хотіла себе виправдувати, то мусіла би цілком певно видавати ґазету тільки для таких оправдань.

Клівленд, Огайо. Іван Гуманьчук. — Учитель зветься Кісь і живе в Тростянци, почта Потутори.

В. Істон, Па. Василь Гудз. — Акції Земельний Банк ще не вислав, але не зі своєї вини, бо хоче виставити їх в американських долярах, а уряд польський не хоче на це згодитися. Акції певно прийдуть.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩО НА СЕ МИ, АМЕРИКАНСЬКІ ГОРОЖАНИ?

Дивно мені, що досі ще так мало людий подивилося на боротьбу, яка ведеться серед нашої іміґрації зі становища американських горожан. На мою думку, се одна з найважнійших точок у цілій боротьбі.

Прецінь богато з нас прибуло до Америки вже десятки літ тому назад, і більша частина нас уже давно стала американськими горожанами. Дехто з нас навіть родився в Америці, а неодин з нас за Америку свою кров проливав у світовій війні.

Як горожани сеї гарної країни ми маємо ріжні обовязки, але маємо також ріжні права й привилеї. Кілько з нас голосувало вже в найважнійших справах сього великого краю, а се відтак відбивалося сильним відгуком по найдальших країнах світа? Ми вже так зрослись з демократією, з народною управою, що демократія стала нашою другою натурою. Ми хочемо знати, де йде кождий цент податку чи жертв, який ми даємо. Мо хочемо вибирати кождого чоловіка, що має над нами мати уряд. Ми хочемо правити собою.

Правити собою значить межи инчим також те, що не допускається до правлення людий, яких ми не встановляли. Як американські горожани ми відкинулиби всяку чужу владу, яка хотілаби втручуватися в наші справи.

Ось за що, на мою думку, йде тепер боротьба серед тих американських горожан, що прийшли з України. Се боротьба межи американськими засадами демократії, народної управи, самоуправи народа, проти засад деспотизму, тиранії, монархізму, до яких декого з нас заправляли з молоду австрійські цісарі та російські царі, а до яких тепер заправляє наш народ фалшива польська република. З тої Польщі, де ще й досі не признано непольським народам права до самоуправи, прислав нам Рим на епископа людину, яка виросла на засадах монархізму, яка відкидає засади демократії, до яких ми навикли за десятки літ побуту в Америці, через виконування горожанських прав, через вживанне наших горожанських привилеїв.

Межи засадами, до яких привик епископ Богачевський, і які він недавно виголосив на одній проповіди в Филаделфії, а засадами демократії, які ми визнаємо як американські чорожани, згода неможлива. Тут мусить побідити або одна засада або друга. Тут може бути або воля наша або воля Риму й Польщі. Тут або ми добудемо собі право рішати й про політику церкви, як ми рішаємо про далеко враднійші політичні справи Америки, або побідить старий австрійський та російський, а новий польський погляд, що настаники мають народови приказувати, а він має його слухати, як німина.

Ми, американські горожани, знаємо, що боротьба ще довга, але ми не маємо сумніву, як вона скінчиться. Друга сторона думає, що вона тут в Америці має такі самі права, які має Рим у Польщі через свої конкордати. Вел, ми як американські горожани покажемо, що в Америці править народ. Церква буде мусіти признати народови право самоуправи, або американські горожани вишлють присланих диктаторів назад там, де їх польські засади признають уряди.

Г. Герман,
Бруклин, Н. Й.

ЕПИСКОПСЬКИЙ ПРОКЛІН ЧИТАЧАМ ПІД РОЗВАГУ.

Не знаю, чо по всіх церквах голосили з проповідниць епископське посланіє з Навечеря Різдва Христового. Знаю тільки, що у нас в Шамокін, в Монт Кармел і Централії читали. Посланіє зачиналось словами: „Ми, з Божої Милости і т. д. виклинаємо зі св. катол. церкви рабів Божих тих а тих. Викляті раби Божі не можуть їсти свяченої паски, пити свяченої йорданської води, не можуть бути кумами і т. д.

Мені в голові не може поміститись, як може образована людина, ще й з титулом „Др." виставляти себе в теперішних часах на такий глум і страшити людей непосвяченнєм паски, або забороною похорону на католицькім цвинтарі. Подумаймо тільки над тим, де поховано міліони забитих на війні. Міліони з них згинули не бачивши ні священика, ні кропила, ні кадила. І не на католицькім цвинтарі зістали вони поховані, але там, де куля їм голову розторощила. А де поділися ті всі, що їх кости ще й днесь лежать непоховані по неприступних дебрах і скалах, а тіло їх ворони і хижаки зїли? А дальше, чи епископ Богачевський думає, що та вся земля, де жиють народи некатолики і ті всі цвинтарі, де ховаються некатолики, сотворені иншим Богом? Чи земля не є всюди Божа?

Я перечитую і слідажу точно цілий перебіг викликаної епископом боротьби, але ніде не запримітив я, щоб „викляті Р. Б." виступали проти кат. церкви або Риму. Радили вони над тим, як запобігти рутенству, латинщенню нашого гр.-кат. обряду. При чім жеж тут Апостольське виклятте? Конкурс не радив над тим, щоб відорватись від католицької церкви чи там Риму. Він тільки став в обороні нашого гр.-кат. обряду, в обороні нашої церкви. Конґрес виступив вправді проти епископа і відмовив йому катедратика та рішив знехтувати всі дальші його зарядження, але це тому, що епископ не йде з народом, але розбиває його і прямує манівцями, а куда — нам всім добре відомо.

Що епископ не йде на зустріч нашому народови навіть в церковних справах, видно навіть з того приміру, який мав місце в нашій громаді. Минулого року епископ відвідав шамокінську церкву (не задармо, бо взяв сто долярів) і на своїй проповіди висказав свій жаль, що тут в Америці ще є такі місця, де вірні жалувались, що вже десятки літ не чули слова Божого, не маючи свого священика. Епископ підніс, що мусимо заложити семинар, щоб мати подостатком своїх священиків. А в нас в Шамокін є парохіянин, котрий має брата священика у Сх. Галичині, котрого Поляки перекидують вічно по всіх парохіях за непослух польській владі. Той чоловік старався всіми силами дістати свого брата до Америки ще перед приїздом епископа і стратив на се пару сот тяжко запрацьованих долярів. Їздив він до Філаделфії і з плачем просив епископа, щоб дав своє зізволення на приїзд брата. А епископ що на се? „Не дозволяю". — от і ціла відповідь.

В нашій парохії епископське виклятте не зробило на вірних ніякого враження. Тільки поглянув один на другого та раменами здвигнув. А коли вийшли люде з церкви, то тільки чути було: глупота тай тільки. Минули ті часи, коли можна було на дурних чисати.

Моїм бажаннєм є тепер тільки те, щоби епископ викляв не тільки комітет, але цілу свою дієцезію, бо нам всім з ним не по дорозі. Ми всі так думаємо і так відчуваємо, як ті викляті. Між ними а вірними дієцезії нема ніякої ріжниці. Є тільки одна ріжниця і одна пропасть, а то між вірними, а епископом д-ром Богачевським.

Семен Лев з Шамокін, Па.
член 1. від. У. Н. С.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Примірне Товариство.

Товариство Богдана Хмельницького відд. 22. У. Н. Союза в Бруклині, як кождого, так і цего року, обходило 1. січня панахиду по померших своїх членах. Відправлено рівнож і молебень за жиючих.

По богослуженні о. А. Лотович мав гарну проповідь до присутних. І так як товариство ім. Хмельницького є відділом У. Н. Союза, розповів о. Лотович історію цего Союза, його розвій та пригадав спроби ріжних „добрих" людий загарбати Союз в свої руки. Одначе завдяки доброму проводови в Союзі — говорив о. Лотович, — Союз остав і буде **народним**. Згадуючи історію Союза, згадав і його орган „Свободу" та навів примітку як то вона все стояла і стоїть на сторожі прав українського народу, держачи високо народний прапор.

Все пропаде і загине — говорив шановний о. парох — а правда, котру обороняє „Свобода", побідить і закріпиться в українськім народі.

Покріплені на дусі члени товариства, по горячій мольбі до Всевишнього о здійснення їх мрій, пішли гуртом на перекуску до гостинниці тов. Заблоцького. Я знаю Бруклин поверх літ двайцять, однак не часто приходилось мені бувати на таких сходинах, як отсі. Перше всего забава відбувалась дуже прилично, переплітана гарними ґутірками на тему дня. Опісля на поклик тов. В. Костіва, тов. Заблоцький і Паленичка занялись збіркою жертви на допомогу українським інвалідам в Галичині і присутні зложили з запалом 50 долярів, котрі зістали вислані до краю на означену ціль через Обєднання в Филаделфії.

Товариство Богдана Хмельницького, це одно з рухливійших товариств в Бруклині. Заходами його повстав Комітет Рідної Хати, котрий по несповна двох літах праці встиг вже закупити будинок на Український Народний Дім. Товариство це рівнож жертвувало $500 на закупно дому. Пожаданим ще булоби, щоби тов. Хмельницького разом з другими товариствами і Народним Домом подбало і про українську народну школу.

Член товариства.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Виклади д-ра Клодницького.

До нас загостив з Міннеаполіс д-р Клодницький і дав 6 лекцій про історію української державної думки. Лекції ті стягнули богато громадян та викликали дуже оживлену дискусію, в якій забирали голос між иншими такі старі громадяне як старенький д-р Сіменович та гетьманець громадянин Тимофіїв.

Д-р Клодницький присвятив велику частину своїх лекцій висвітленню Скоропадщини. Наукове й історичне висвітлення цего питання дуже богато причинилося тут до прочищення тої гнилої атмосфери, яку створила тут Скоропадщина.

Варта, щоби д-р Клодницький перепечатав дещо або й всьо з тих викладів, а то буде користь для загалу. Рівнож добре би було такі виклади виголосити і по других містах.

ЗІ СПОРТУ.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В ДЖЕРЗИ СИТІ.

Слідуюча борба в Джерзи Ситі буде дуже інтересна. Вона відбудеться у вівторок 25. січня в Виктори Гол, при Гендерсон і Йорк ул. В головній парі буде боротися Гаркавенко з Поляком Йосифом Завадським аж до побіди, в другій парі побідитель Владка і Сташка Збишків. Польський великан Сташак буде боротися з Вляялом. Кромі сих будуть боротися ще инші пари.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В БОСТОН, МАС.

Слідуюча борба в Бостоні відбудеться в **четвер 27-го січня в Ґренд Опера Гавз**, ріг Довер і Вашинґтон ул. Гаркавенко буде боротися з московським борцем, Семом Скорським. Борба буде продовжатися до побіди. Кромі них будуть боротися ще три пари. Всю українську публику запрашається до участи у привитанню великого силача Гаркавенка. Початок борби о год. 8.15 вечером.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Коляда на Рідну Школу.

Як кождого року ходили ми колядувати на старий край на Рідну Школу, так і сего не забули ми за свій народний обовязок. Ходили колядувати: Петро Лопатчак, Лука Демчук, Онуфрій Палій, Петро Кравчук, Д. Дробат Е. Худий, В. Процак, а помагали малі дівчата. Жертвували по два доляри: І Свала, о. І. Кутський, Й. Калутський, С. Задубера, Ю. Мичуда; по 1. долярови: Л. Демчук, І. Прийдун стр., Ю. Білик, П. Лопатчак, Ф. Процак, С. Тихі, К. Салацька, Д. Процанин, М. Тимошик, О. Палій, В. Саюк, Т. Бомба, І Стець, П. Білик, Г. Худик, М. Ґусак, М. Мартинюк, І. Сидор, С. Глущак, А. Гринда, В. Ткач, П. Кравчук, Д. Дробат, Ф. Піро, В. Баран, І. Кіщук, І. Нагірний, С. Тюхтій, І. Брощак, Д. Зятик, Г. Кочан, В. Боць, К. Гнатів, А. Косьців, І. Клемань, І. Вербицький, Я. Онущак, П. Бугай, Д. Луків, І. Ґодзяк, П. Солян, М. Мілий, М. Брощак, Ф. Борух, Р. Куштай, П. Маслюк, Г. Третяк, П. Садовий, П. Ленчук, В. Боднарчук; по пятьдесять центів: М. Зембик, С. Чемерис, Сенькевич, Н. Гибрик, Ф. Бепецький, В. Кометик, Н. Бакун, В. Тарас, С. Трайко, Г. Іванів, С. Русин, Г. Гринда, І. Жидонік, А. Крайовський, Д. Гацалюк, К. Дромчик, П. Лахута, Д. Коваль, О. Циридо, Т. Гадер, І. Жеребецький, С. Шпак, А. Кремка, Г. Іванів (другий), Ф. Войціховський, М. Кравчишин, Й. Ассед, Й. Коваль, Г. Драгущак, Ф. Качма, С. Варик, В. Лазар, М. Крайник, В. Дворнік, В. Демчишин, І. Демчик, П. Демчик, Г. Багнюк, Є. Худий, М. Журавель; по 35 центів: А. Лукач; по 25 центів: І. Прийдун (мол.), І. Кочан, П. Шарґа, М. Чарнянська, І. Драбик, Г. Підставскі; по 20 центів: І. Кирило.

Усіх гроший зібрано $82.10 і відослано до Обєднання для висилки до Рідного Краю на допомогу Рідній Школі.

У нас є дві церковні українські громади. Збирано головно в старій громаді; хоч помежи жертводавцями є громадяне і з нової громади, небогато, але є. Богато ми чули нарікань між людьми, що забогато колядників ходить. І се є правда. Але, коли на церкву може ходити чотири партії то й на старий край може піти одна. На церкву вистарчить одна партія, бо ми і так даємо на ню досить через цілий рік. Тогди меньше булоб нарікання від людий тай на старий край більше можна би було зібрати. Ще мушу згадати, що до нашої громади належить Ормрод, але здається, що там не знайшлося досі кількох людей, щоби піти з колядою на таку красну ціль як Рідна Школа, а шкода.

Громадян і патріотів пізнається по ділах, а не по говоренню. Усім жертводавцям та колядникам хай буде щира подяка за труд і жертви.

Лука Демчук.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Коляда на Рідну Школу.

З рамени укр. православної громади переведено коляду на Рідну Школу. Зложили:

По $2.00: о. В. Новосад, П. Єдлінський; по $1.00: В. Гасій, А. Скоропад, Ст. Каламан, І. Терлецький, Й. Квасьній, П. Рогоза, Л. Заблоцький, Гр. Гавришкевич, К. Лахович, П. Кинда, П. Беркита, Ол. Михальчишин, Гр. Калат, А. Крупа, І. Сабат, П. Стадник, П. Черкас, М. Проць, П. Кушнір, П. Корсак, Т. Сабат, А. Максимишин, І. Мандзюк, Н. Савчак, В. Кушнір, М. Палажій, В. Савран, Н. Бойчук, М. Корсак, Ст. Мартинів, М. Гавришко, В. Юзва, І. Сойка, Т. Мазовіта, П. Черкас, К. Дзекобсон; по 50 ц.: А. Мандзюк, Гр. Мандзюк, Д. Гуль, І. Ковтун, М. Доманський, А. Бойкевич, А. Гетьманський, П. Лещук, Ю. Скоропад, С. Канюка, М. Крива, М. Александрович, Гр. Цимбала, Ол. Бідінська, І. Войтович, Є. Єдлінська, М. Максимів, Ст. Канюка, В. Панчук, Гр. Свісащ.

Разом зібрано $50.00 і вислано до Обєднання.

БАЛТИМОР, МД.

З нагоди свят на Рідну Школу.

З нагоди Різдва відбулася в відомого з жертволюбивости громадянина Йосифа Семенкова забава, підчас якої чесні гості не забули і на рідний край.

Зложили по $1.00: Йосиф Семенків, Теодора Семенків, Іван Семенків, Єлисавета Семенків, Анна Чорний і Теодор Чорний.

Разом зібрано $7.00 і вислано до Обєднання для Рідної Школи.

ГЕМТРЕМК, МІШ.

На допомогу Ользі Кобилянській.

З рамени укр. кат. парохіяльного уряду переслано до Обєднання $25.35 як допомогу для нашої славної письменниці Ольги Кобилянської, якa проживає на Буковині та находиться в важких матеріяльних умовинах.

ЛОРЕЙН, ОГАЙО.

З річного мітінгу на Рідну Школу.

Братство св. Івана Хрестителя, від. 34 У. Н. Союза ухвалило на річнім мітінгу виасиґнувати з братської каси $10 і вислати на допомогу Рідній Школі в краю. Квоту ту вислано до краю через Обєднанне в Филаделфії.

ЧЕСТЕР, ПА.

Про що думала українська школярка на Святий Вечір.

Коли ми на Святий Вечір засіли до стола до вечері, то татуньо наш привитали нас всіх божими словами і сказали: Діти мої любі, ви сегодня щасливі, бо всі ми здорові. Маємо свій куток, є й до чого до стола засісти. Але там в ріднім краю нашім, там не одна дитина облеться в той Святий Вечір ревними слезами, бо не одна з них остала круглою сиротою, без батька і матери та без притулку.

А коли ми повечеряли, закликала я до себе Анну і Катерину Василюк, такі самі як я школярки і ми пішли з колядою на сироти. Вколядували $7.25 і вислали до Обєднання в Филаделфії для наших сиріт в краю.

Павліна Бринґилевич.

ДО УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

(ПРОСИМО ПРОЧИТАТИ УВАЖНО, ЩОБИ ВИРОЗУМІЛИ ДОБРЕ СПРАВУ).

Міжнародний Інститут для помочи чужинцям в Америці просить наше Бюро о поміч, щоби зібрати імена і адреси тих Українців в Америці, котрі мають жінки, діти, старі родичі в краю і не можуть спровадити до Америки.

Цей Інститут збирає імена і адреса всіх народностій, бо по зібранню таких випадків, він задумує скликати конвенцію в Філаделфії і по розгляненню, той справи точно, задумує предложити ту справу Американському урядови, показуючи такими випадками, скільки то родин є розлучених через теперішнє право іміграційне, які через се терплять такою розлукою, і просити правительство, а щоби теперішнє іміграційне право улекшити так, щоби пускати без квоти жінок, дітей і старих родичів.

Це не значить, що вони обіцяють, що правительство їх послухає і зробить таке право як найскорше. Але вони вірять, що така просьба може помогти богато. Правительство тутешнє може виключити їх просьби і змінити право в короткі, може за кілька місяців, за рік, за два або ніколи, однак пробувати треба і вони пробують і тому просять вашої помочи.

Тому ми вас просимо, тільки тих Українців, що пробували і не могли спровадити до сих час своїх жінок, дітей і родичів, щоби подали нам свої імена і адресу тут в Америці, імена і адресу жінки, дітей або родичів в краю, причину, чому ваша родина не могла або не може приїхати і чи ви маєте перші чи другі папери. Просимо ті інформації прислати нам до нашого офісу найдальше до 31. січня, цего року. Всі листи просимо адресувати так:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.

322 NORTH 8th STREET, PHILADELPHIA, PA.

КОНГРЕС ЛІБЕРАЛЬНОЇ ПАРТІЇ НА БУКОВИНІ.

(Допис).

Після аверескансців, цараністів та йоргістів скликали 20. XII. м. р. братянські лібералі краєвий конгрес у Чернівцях. Ціль усіх конгресів одна: пустити вже раз румунські корені в політичному життю Буковини не лише при помочи жандармів і сиґурації, але і при помочи ідейного впливу, що протягом 8 літ не вдалося ні одній румунській партії.

Черновецький округ з 93 селами, з яких 72 чисто українські, вислав на конгрес усіх дідичів-бояр з графами Василько і Скала на чолі. Для декорації були також представники Поляків, Німців, Жидів, а тому, що з Українців не пішов ніхто, то найшли трох селян з Жучки, напоїли їх горівкою, заплатили і повели їх як представників Українців. Президентом ліберальної краєвої організації обрано бувшого міністра Ністора. З промов варта згадати, що представники боярів почали дуже багато говорити щось про соціяльну гармонію, про порядок та вказували на Схід. Національні меншости можуть бути певні, що коли вони будуть льояльними, то будуть користуватися новими правами, але вони мусять вже раз прийти до переконання, що треба їм покинути всякі ірредентистичні і сепаратистичні стремління і йти зі своїми бажаннями до Букарешту, а не перед Лігу Націй або куди инде. В такім дусі говорили всі бесідники. Видно, що причини цього не малі, бо й на Буковинські селянство розуміє цю гармонію по своєму, бо почало убивати дідичів, як прим. знаного аграрного шахрая-дідича з Лукавця Богусевича, почало палити панські стирти й ліси. Що далі буде, побачимо, а що не буде лідше, то про це подбають вже самі бояри на чолі з Ністорoм. Хто цей пан Ністор, то Буковина знає дуже добре, але про нього дізналася також ціла Румунія з недавних дебат в румунському парляменті. Дня 13. і 16. м. м. посли Ґотінчан і Сбіра схарактеризували цього панка так: До війни Ністор був найбільшим габсбурським патріотом, підчас війни — щоби не попасти на фронт, — втік до Румунії, але і там ходив дальше до австрійського консуля в Букарешті, брав місячну платню як університетський професор, беручи в той сам час запомоги від румунського уряду. В 1916 р. дістав від румунського уряду міліонові суми на організацію румунського леґіону з буковинських дезертирів, але зібрав усього 400 чоловіка і втік перед австрійськими військами, не бачивши фронту. Про ці суми не хотів здати рахунків до сьогодня. По війні за протекцією Братяну зробився міністром Буковини і завів там таку грабіжницьку господарку, що 60,000 виборців з Буковини підписали петицію, в якій жадали усунення цього грабівника і корупціонера. Послідний грабіж п. Ністора, де він забрав 28 міл. леїв з воєнних відшкодувань для вдів і сиріт, мусить розглядати прокуратор, бо инакше неможливо залагодити цей скандал. — Другий стовп лібералів, митрополит Нектарій грабить і досі буковинський релігійний фонд та забрав лише для себе 62 міл. леїв за рік.

Оттака то характеристика самих румунських послів в парляменті і ми можемо добавити тільки те, що все те виноситься на плечах буковинських українських селян. А коли вони протестують проти цього, то їх ставиться поза законом, як цельовальний „большевицький" елемент.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА РОЖИСК, ПОЧТА ТАРНОРУДА, ГАЛИЧИНА.

Виділ читальні „Просвіта" в Рожисках відноситься до своїх односельчан в Америці з слідуючою просьбою:

Від 1923 року відновили ми читальню і тулимося по господарських хатах. Латаємо біду як можемо, щоби ратувати нашу молодіж і виховати її в українськім дусі. Дух в нас сильніший як за бувшої Австрії, але нужда зате більша. Ми ніяк не можемо спромочися на власний будинок читальні, а без такого не обійдемося. Будують читальні по всіх селах і нам треба взятися до цеї роботи. Помагають всім селам наші Браття з Америки і Ви Дорогі Родимці не відмовите нам помочі, бо без Вас та діло не докончаємо. От Турівка дістала $500 з Америки, а Оріхівці $200 на поправу дому читальні.

Весь дохід йде на закупно книжок і газет. Представлень давати не можна зимою, а тільки літом по стодолах, бо салі відповідної нема. А школа, бо маємо гарний аматорський кружок. Нам треба доконче яких $150, щоби зліпити яку шанду, щоби не тинятися по чужих хатах. А могли би взятися до кращого будинку, як би була поміч. Тож порадьтеся Родимці між собою і дайте нам раду як нам поступити і до якої будови нам братися.

Ми хотіли би вибудувати гарний Народний Дім з великою написею, що сей дім побудовано заходом наших родимців в Америці та вписати їх імена на вічну память на таблиці.

Хочемо добути волі для нашого народа, а до волі йдемо дорогою просвіти, а до просвіти через читальню.

Мурований з цегли дім і з бляхою коштувавби до $900, а мала шанда $150.

Пишіть до нас і радьте нам. А пишіть до читальні „Просвіта" в Рожисках.

Тут в Америці завязався вже Комітет в цілі збирання жертв на будову Народного Дому в Рожисках. До Комітету ввійшли: Марія Ковальська яко голова, Петро Липка касієр а Стефан Поперечний, секретар.

Всі письма проситься слати на таку адресу:

Stephen Cross,

712 E. Main St., Coatesville, Pa.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Прижмуреним оком.

QUO VADIS АБО: КУДА ПРЬОШ?!

Нема дня, щоби чи українські, чи німецькі, чи білоруські, чи литовські (і тих „чи"... без кінця) часописи не виступали проти Поляків і Польщі.

Навіть я позволю собі від часу до часу підіхати під прокураторський олівець.

Але тепер каюся!

І до каяття закликаю всіх, всі народи світа, навіть на Марс, до Марсіян гукаю:

— Коли маєте щось проти Поляків, то будь ласка замовкніть! Кайтеся, бо не розумієте, що робите!

Я визнав всю жахливу помилковість цього кроку, не примушений до цього ні прокуратором, ні Суйковським, ні Пілсудським, але короткими, ядерними словами професора паризької Сорбони Фортуната Стровського, виголошеними на відкриттю польського павільону на Виставі Штуки в Парижі.

Ось:

„Польща в часи неволі виставлялась сама у постаті Христа, що терпів за других; а й тепер не в силі відзвичаїтися терпіти за других. Переставши терпіти, визнає Польща дальше, що так народи, як і люде беруть достоїнство та щастя більш із того, що дають, ніж із того, що беруть.

„Вона має той змисл, те предивне вчуття, що вміє збагнути те, про що другі народи дамають, бажає жити з ними вкупі, помагати їм та дати їм змогу бути більш самими собою, ніж це булоб можливе без тої співпраці. Польща може бути корисною культурі своїм геніем...

„... Польща допоможе старим і новим землям мати більш поезії, більш культури, більш характеру, більш цеї віри у справедливість...

„... Польща — це держава без границь; не бачимо їх на мапі... Цю державу не творить якась перегорода направо і якась перегорода наліво: її творить осередок притягання!"

Отже з „притяганням" штука, читачі шановні!

Так і чуєш, як тебе тягне... Хоч не хоч — тягне!

А цілком вже притягне, наверне і переверне надзвичайна геніяльна книжка, яку прислано у нашу редакцію („Новий Час") просто з Америки.

Наголовок її:

„Польскі Папеж Словяньскі. Трактат Контестовь".

Автор: Казімєрж Олендзкі.

Друк: Шікаґо, Іллінойс, Ю. С. А. Люти, 1925 р.

Перекартковуєш, читаєш чорне по білому, стор. 94:

„А Жиди, заки стали Жидами, були Поляками; а щойно пізніше Жидами.

„Тому говорю: Спасения з Поляків є, не з Жидів...

„Німець, заки став Німцем, то вже перед тим був Поляком, а щойно потім став Німцем, знімчений Поляком...

„Англієць, заки став Англійцем, то вже перед тим був Поляком, а щойно пізніше став Англійцем".

„Так і Грек, і Француз, і Литовець, і Чех, і Москаль.

„Всі вони Поляками були!

А Українець? Цей також:

„... заки став Українцем був Поляком"!

Ось тобі! Цапки ставай, не змінщ!

І дальше, стор. 96:

„Спершу один був народ на землі: народ польський! І мова була польська; культура польська! А инших народів та мов не було на землі крім польськ"!

Уф! Аж упрів від мудрощів отих!

Значить, Поляки ми всі!

А ми на них камінням... Друге Ундо у своїй хаті заводимо! Докотилися!

Годі вже!

Аристид Шишка.

ВМІЄ ВИКЛИКАТИ РИБИ З МОРЯ.

Англійський дослідник Артур Ґрімбел оповідає в „Ворлд Меґезін-і" про дивний талант одного тубильця острова Джілберта (на Тихому океані), а саме викликати риби з води. Ґрімбель, бачив це на власні очі. В кождому поколінні деякої родини тих островів буває чоловік, який має таку силу, що прикликає риби з морських глибин. Ґрімбел відвідав того тубильця. Тубилець спитав дослідника: в котрій годині бажає бачити риби. „В третій годині пополудні" — сказав Ґрімбел. Він оповідає дальше таке:

„Потім царила в селі найбільша тишина. Пів до другої, пів до третої... Тубилець спить твердо й спокійно. Нараз проймаючий крик пронісся з хати сплячого. Чути було слова: „Вставайте, вставайте, готовіться! Ідуть танцюристи зі західного моря. Чекайте на наших приятелів на побережі, привитайте їх і радійте з ними!" Село загомоніло наче рій бджіл. Люде вибігали з хат, усі прикрашені цвітами, несли вироби, сміялися, жартували, кричали. Чоловіки, жінки, діти бігли спішно над беріг, бродили у плиткій воді. Я пішов із ними. Нараз — в одну мить далеко на морі, виринула брунатна риба. „Ось вони! Ось вони!" кричала товпа, наче пяна з радощів. Появилась ціла хмара брунатних риб і плила до нашого берега. Крик тубильців зростав; тепер вони стояли у воді по пояс, розпростерли широко рамена, начеб хотіли пригортати рибу до своїх грудей. Брунатну рибу видно було виразно в ясній воді з пісковим дном. Плили отяжно, наче зачаровані. Тубильці позносили великі бочки й напихали їх рибою. Риба все ще наближалася, але як найшлася на побережі, так і осталася там неповорушно.

СКІЛЬКИ КРОВИ МАЄ ЧОЛОВІК?

Це питання не таке просте, як здавалося би. Довгий час послугувалися порівняною методою. Стверджували, скільки крови має який звір, приміром морська свинка, а потім із того робили порівнання з людиною. Перерахували відношення між вагою тіла чоловіка і морської свинки. Деякі думали, що кров повинна займати 5 процент, отже яку 21-у часть ваги тіла; инші подавали 33 проценти. Тепер новітніми дослідами сквількість людської крови можна обчислювати, не послугуючися до того звірятами. Обчислили, що скількість людської крови виносить 4.9 процент ваги людського тіла. Це важне не лише для теорії, але й для практики, приміром при трансфузії крови.

СТРАЙК У ДЗВИНЯЧІ.

У Дзвинячі, богородчанського повіту, вибух в копальнях земного воску страйк робітників, які домагалися поліпшення нужденного заробітку. Страйкувало около 150 українських робітників, які рекрутуються з околичних селян.

У відповідь на страйк дирекція копальні спровадила страйкломів з Борислава, що дуже роздразнило робітників, які серед тяжкої зими полишилися без засобів до життя. На тім тлі прийшло до сутички з поліцією, яка дала сальву до робітників, в наслідок чого згинуло на місци трох робітників, а двайцять тяжко ранених.

У вівторок, 21. м. м. відбулися похорони трох убитих робітників при численній участи робітництва і робітничих делегатій серед напруженого настрою населення.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".